

Poštnina plačana v gotovini. Leto 1925/26, št. 12, avgust.

ORLIČ

LETNIK JESTI

L J U B L J A N A

VSEBINA

Pismo prevzv. ljubljanskega škofa 141. — B. Trnovčan: Otroške duše 142. — B. Trnovčan: Oče štejejo denarce 142. — Br. Nardžič: Nekaj o ameriških šolarjih 143. — Janez Kordiš, vodja naraščaja: † Viktor in Franc Roje 146. — S. M.: Eno noč pri mesecu 148. — Ivan Langerholc: Pisatelj hočeš biti. (Konec.) 149.

Vesela pošta br. Nardžiča.

»Naš čolnič«, glasilo izobrazbe in omike med katoliškimi primorskimi Slovenci, prinaša v 6. števil. 1926 poročilce o naših bratcih onstran meje v Italiji, ki sicer niso v rdečih srajčkah, a imajo enako toplo srce za lepo in dobro našo orlovsko stvar. Glasi se: *P o d s a b o t i n*. Naš prvi naraščajski izlet. Čez nebo in še tam v kotu za Sabotinom in Števerjanom so tiho in nepremično ležali črni oblaki. Nevidna roka je nam prizanesla, da se je naš izlet lepo brez vseh ovir vršil v lepem redu. — Na binkoštni ponedeljek se je zbral naš naraščaj pod vodstvom našega marljivega podpredsednika in šel na izlet na goro Kalvarijo. Z veseljem smo korakali ob vznožju hriba ter končno dospeli na goro. Najprvo so nas pozdravili naši vrhovi in gore, naša solčna Goriška in sestra Soča. Nato smo se okrepčali z našim skromnim kosilom. Spominjali smo se na naše drage brate, ki so padli za svobodo domovine. (Samo katere?) Ob priliki 11. obletnice vojne je tajnik orisal življenje in trpljenje naših junakov in beguncev. Nato so sledile deklamacije in petje. Nato smo se spustili po strmem pobočju v Podgoro in od tukaj domov.

(Tako poročajo naši bratci iz Primorja. Kljub težkim razmeram oni ne klonejo in delajo, se izobrazujejo in hočejo ostati verni katol. Slovenci. Bog jih živil! — Ur.)

Trebnje na Dolenjskem. — Tu je bila ekspoziturna prireditev za vso Dolenjsko 4. julija 1926. Seveda Orlički nismo smeli manjkati, zlasti ne iz Trebnja, kjer imamo morda največjo orlovsko družino: Orli, Orlice, Orličice in Orlički. Seveda imamo dobrega voditelja g. kaplana Petra Flajnika. —

Veliko je bilo Orlov prišlo ta dan v Trebnje. Iz daljne Vinice na hrvatski meji, iz Črnomlja in iz dolenjskega št. Vida, da je bil sprevod lep s postaje, spremljala nas je godba in nekoliko dež, pa nas oboje ni preveč motilo. G. novomeški prošt Čerin so pridigali in naš g. dekan so nato maščevali. — Potem je bila tekma — štafetni tek na 1 km. Zmagali so Novomeščani, takoj za njimi pa so bili bratje iz Mokronoga. Zmagovalci so prejeli lepa darila. — Po litanijah je bil telovadni nastop. Pa nesreča, lilo je, da nam je bilo tako hudo. Ponosni mlaji so že skoro sklonili svoje vršiče, a Orli — nismo klonili. Nastopili smo — prenehalo je deževati — spravili smo vodo s travnika (sam predsednik OP dr. Basaj je pomagal odtakati vodo, da smo bili zelo veseli vsi, da imamo tako prijaznega predsednika). Nastopila je družina. No, kritiko prepustimo drugim. Govoril je dr. Basaj o slovenski ideji in sv. Cirilu in Metodu. Nato so nastopile Orlice in pa člani na krogih, drogu in bradlji. Jaz sem s ponosom gledal drzne telovadce. Potem je bila zabava. Pa še nekaj. Orličice so pripovedovale, da ste bili tudi Vi, gospod urednik, pri telovadbi. Škoda, da Vas nisem videl. Bile so vse srečne, da so videle g. Anteja. Pa prihodnje leto na svidenje. Bog živil Orlič Polde K.

(Prav pravično poročajš. Sicer jaz nisem videl vsega, ker sem se pripeljal šele ob pol štirih z vlakom, a razpoloženje je bilo izvrstno. Povedati pa Vam moram, da Vas ima Bog prav posebno rad. Okrog in okrog je deževalo, samó Vi ste lahko telovadili. Dobro znamenje, le še bolj krepko naprej. Z Orličicami sem pa res govoril. To so lepo disciplinirane. Malo smo se nasmejali, pa so kmalu zginile in že sem jih videl, kako so raznašale veselo pošto itd. Veselo — kadar je dan plačila in uspeha, yztrajno in resno —

Nadaljevanje na predzadnji strani.

Pismo prevzv. ljubljanskega škofa.

24. VI. 1926 — Chicago.

Evharistične pozdrave z 28. mednarodnega evharističnega kongresa pošilja Orličem in Orličicam njih iskren prijatelj

† Anton Bonaventura, škof.

(Podpisan je tudi br. Nardžič, ustanovitelj »Orliča«.)

Orlič in Orličica, bodita ponosna na svojega očetovskega nadpastirja, ki ljubi zlasti mladino in žrtvuje zanjo vse. Tudi v daljni Ameriki — ob veličastnih manifestacijah našemu evharističnemu Bogu in Kralju, ko je bilo zbranih 2 milijona ljudstva in je stotisoč mladine pristopilo k mizi Gospodovi, je mislil in molil on za Vas, da bi Vi vsi postali in ostali ljubitelji in ljubljenci Gospoda Jezusa Kristusa v presv. Evharistiji. — Današnji čas potrebuje borcev — mož iskrenih, odločnih za Boga, pobožnih, požrtvovalnih za bližnjega — ne borcev telesne moči, marveč borcev duha božjega, borcev ljubezni, borcev prepričanja, da je sveta katoliška Cerkev nepremagljiva in da bo ostala kljub nasprotovanju — zmagovita do konca sveta.

Za to borenje se uri i Ti, naša orlovska mladina!

Prevzvišeni naš vladika, spoštljiva zahvala za visok pozdrav in pridite zopet kmalu srečno med nas!

Uredništvo.

R. Trnovčan.

Otroške duše.

*V otroških dušah so sama solnca:
za dne gorijo v jasnih očeh,
ponoči odseva jih rahel nasmeh
na ustnah spavajočih.*

*V otroških dušah so angeli skriti:
v vsaki besedi njih spev zazveni,
v vsakem pogledu njih dih govori
kot božji blagoslov.*

*V otroških dušah je jasna sreča
kot jo le detinstvo nedolžno pozna.
Blagor človeku, ki tako dušo ima,
blagor mu tisočkrat — — —
blagor mu tisočkrat ...*

R. Trnovčan:

Oče štejejo denarce.

*Oče štejejo denarce:
Jožetu za orglice kovač,
Anici za žogo par dvojač
in Minki par za punčko malo, —
to se v žepu bo poznalo! — — —*

*Pa so vsi trije imeli:
Minka za punčko skrbi,
Ančka se z žogo lovi,
Jožku pa iz orglic pesem lije:
»Na planincah solnce sije — — —«*

*Vsaka pesem se izpoje:
Minki se je punčka ubila,
Ančka je žogo izgubila,
le Jožku še orglice glasno pojo,
kako na planincah je lušno, ho-jo ...*

Br. Nardžić:

Nekaj o ameriških šolarjih.

Berite, Orličiči in Orličičke, nekaj malega o svojih tovariših in tovarišicah v daljni Ameriki. Jaz sem jih nekaj časa samo od daleč gledal in opazoval, kakšne vrste ljudje so to, pa vam po pravici povem, da jih imam sedaj že prav rad. V šoli sicer še nisem bil ž njimi in ne vem, kako pridni so tam in kako se uče, to pa vem, da so zunaj šole prav pridni otroci.

Ameriški otroci imajo dvojno vrsto šol, namreč državne in farne šole.

Državne šole so za vse, kdor se hoče vanje vpisati, ali v njih nič ne učijo katehetje, v njih se nič ne moli. Ves pouk je tak, kakor bi ne bilo ne Boga v nebesih in ne katoliške cerkve na zemlji.

Farne šole so pa verske šole. Če je fara katoliška, je seveda tudi njena farna šola katoliška. Vsaka fara skuša ustanoviti svojo lastno šolo in jo tudi večinoma vse fare imajo. Tako šolo morajo farani sami sezidati, sami popravljati, sami morajo plačevati učiteljice. To vse seveda stane mnogo denarja, toda dobri katoliški starši ga radi dajo, samo da hodijo njihovi otroci v dobro katoliško šolo in se uče poleg drugih reči tudi najbolj potrebnih, to je katekizem in zgodbe sv. pisma.

V farnih šolah so za učiteljice šolske sestre, redovnice. Nunskih ali samostanskih šol imate tudi na Slovenskem nekaj. Tako v Ljubljani, v Mariboru, v Škofji Loki, v Šmihelu pri Novem mestu, v Mekinjah pri Kamniku in še drugod. Pa tam hodijo v take šole skoro samo deklice.¹ Tukaj v Ameriki ima pa skoraj vsaka fara nunske ali sesterske šole in vanje hodijo deklice in dečki. V teh šolah uče tudi katehetje krščanski nauk, če pa katehetje nimajo časa, uče kar sestre same. Pa tudi molijo seveda vselej pred poukom in po pouku.

Pouk se začne vsak dan ob devetih zjutraj in traja do ene. Od ene do dveh je odmor, potem pa zopet šola do štirih. V odmoru gredo tisti otroci, ki so blizu doma, domov kosit, drugi pa pojedó kosilce, ki so ga s seboj prinesli, ali pa dobijo kosilo kar v šoli pri sestrah za majhen denar. Potem pa tečejo na dvorišče in se igrajo do dveh. Igrajo se razne igre, najrajši pa bijejo žogo, nekateri ono malo z rokami, drugi pa ono veliko, ki se bije in meče z nogami.

Morda se vam zdi, Orličiči in Orličičke, da so ameriški otroci tako leni in zaspani, da začenjajo šolo šele ob devetih? Motite se! Le berite, kaj bom sedajle napisal.

¹ V Ljubljani v Marijanišču imajo šolske sestre petrazredno deško šolo. — Ur.

Vsi ameriški otroci iz farnih katoliških šol gredo prav vsak dan pred šolo ob osmih k sv. maši.

Prvi dan, ko sem jaz prišel lansko jesen v velikansko mesto Čikago, v katerem se je letos vršil prekrasni evharistični kongres (ali veste, kaj je to?), sem stopil v cerkev sv. Štefana, ki je slovenska farna cerkev. Bila je čisto polna samih šolskih otrok, gospod katehet so pa brali sv. mašo. Otroci so molili lepo po slovensko sv. rožni venec, vmes pa peli mašne in Marijine pesmi. Prav začudil sem se, da sem naletel ravno na šolsko mašo. Mislil sem si: no, ti, dragi brat Nardžič, ti imaš pa srečo! Ves čas na morju ti je bilo dolgčas po Orličih in Orličkah, ki si jih zapustil, na, tukaj imaš pa že celo grmado drugih — —

Pa sem vprašal, kakšno slovesnost obhajajo danes šolarji.

»Šolsko mašo imajo,« je bil odgovor.

»Ali imajo ravno šolsko sveto obhajilo?«

»Ne, samo šolsko mašo. Seveda, tudi k sv. obhajilu jih bo veliko pristopilo.«

»Pa zakaj imajo danes šolsko mašo? Ali je kakšen poseben praznik?«

Ko sem tako vprašal, me je tisti človek pogledal od glave do pete in me je vprašal:

»Ali še niste dolgo v Čikagi?«

»Seveda ne. Šele devet minut in pol,« sem odgovoril.

»A tako!« je rekel. »Potem vam moram povedati, da imajo pri nas otroci v s a k d a n šolsko mašo.«

Kako sem debelo pogledal! Kaj bi rekli vi, šolarji in šolarice na Slovenskem, če bi bilo treba iti v s a k d a n pred šolo k sv. maši? Smilili bi se sami sebi in še bolj menda starejšim ljudem — vidite, tu v veliki, mogočni in imenitni Ameriki je pa to nekaj čisto navadnega in ljudem se zdi, da drugače ne more biti in ne sme.

Rekel sem že, da med sv. mašo molijo skupno rožni venec, včasih tudi litanije, včasih pa pojo ali pa združujejo molitev s petjem. Vedejo se zelo lepo. Včasih je sv. maša peta, navadna slovesna ali pa črna z biljami. In kdo poje? Pri oltarju seveda mašnik, na koru pa — nobeden! Samo organist igra na koru orgle, pojo pa otroci v cerkvi! Znajo peti na p a m e t latinsko mašo, ne samo »et cum spiritu tuo« in »gloria tibi, Domine!«, ampak tudi celo »Gloria« in »Credo«. In če je črna peta maša, poje vsa cerkev otrok: »Requiem aeternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis!« (Večni mir jim daj, o Gospod, in večna luč naj jim sveti!)

Večkrat sem to že sam videl in slišal — seveda sem se čudil, ker na Slovenskem zna k večjemu kak ministrant te besede po latinsko povedati, zapeti pa samo duhovnik in organist...

Pa pride sv. maša do obhajila. Ministrant pozvončka in moli »Confiteor«. Med otroci v cerkvi nalahko zašumi in veliko se jih vzdigne, da gredo k obhajilni mizi po — Jezusa. Ravno ko to pišem, se mudim v slovenski fari v mestu Indianapolisu — pa poiščite to mesto na zemljepisni karti! Ta teden imajo sv. misijon. Za šolarje je bila spoved že v ponedeljek in skozi ves ta teden gre skoraj polovica vseh šolskih otrok v s a k d a n k sv. obhajilu. Druge čase jih sicer ne gre toliko, kakih 15 do 20 pa tudi med letom vsak dan, čeprav niso vedno eni in isti. Tako je tudi v drugih farnih cerkvah, kjer imajo katoliške šole. Skoraj vsi otroci pa gredo k svetemu obhajilu v s a k o n e d e l j o, vsak prvi petek v mesecu pa **prav vsi do zadnjega!**

Opazoval sem te otroke, kako se vedejo pri obhajilni mizi. Moram reči, da zelo lepo, nekateri kot angelčki. Lepo tiho po prstih in s sklenjenimi rokami gredo po cerkvi gori, pred obhajilno mizo počakajo v lepih vrstah, dokler ne pride vrsta nanje, od obhajilne mize lepo od strani, da ni prav nobenega drenja in prerivanja, in potem na svoje mesto z vso pobožnostjo, kot se spodobi za človeka, ki nese Jezusa v srcu. Na svojih prostorih kleče in molijo zahvalo, drugi, ki niso bili pri sv. obhajilu, pa sedejo, ko se sv. obhajilo neha deliti. Nobenega nisem videl, da bi se zmotil in sedel z drugimi vred, če je prišel od obhajilne mize.

Po sv. maši gredo otroci iz cerkve naravnost v šolo. Ako še ni devet ura, se malo poigrajo na dvorišču, oni, ki so bili med sv. mašo pri sv. obhajilu, pa zajtrkujejo, kar so bili prinesli s seboj ali kar jim dajo sestre. Prav najbližnji gredo morda tudi domov na zajtrk. —

Orličiči in Orličke, ali se vam čudno zdi, če imam take pridne otroke rad? Gotovo so tudi vam prav všeč, ali ne? Kaj pravite, kje so bolj pridni otroci — tam na Slovenskem ali tukaj v Ameriki? Jaz sem včasih mislil, da na vsem božjem svetu ni bolj pridnih otrok kot so Nardžičevi Orličiči in Orličke, pa vidim, da nisem prav mislil. Pomislimo, otroci, samo tole! Vi imate predpisano v svojih pravilih, da je treba iti v s a k m e s e c k sv. obhajilu. To je v primeri s tem, kar sem vam napisal o ameriških šolarjih, ki niti niso Orličiči — prav m a l o!

Pa izprašajte svojo vest: ali gredo vsi — vsak mesec? Sto izgovorov imate, da mnogi ne greste — ali — v a s — n i — — s r a m? Če vas ni, m e n e je, zato dozdej še nisem ameriškim otrokom nič povedal o vas — rajši pripovedujem vam o ameriških otrocih...

Vi pa preberite ta moj spis še enkrat in potem še dvakrat in premislite, kaj sem vam prav za prav hotel povedati. Ali pa morebiti že veste — —?

Bog živi!

Janez Kordiš, vodja naraščaja:

Viktor in Franc Rojc.

Žalostno je zaplapolala z Društvenega doma v Loškem potoku črna zastava, dne 8. julija. V trenutku se je raznesla po vsej okolici vest, da je Rojcovega Viktorja in Franceta, ter Rugarjevega Franceta, njenega ujca, ubila strela. Brata Viktor in France sta bila že pet let pridna in vztrajna Orliča. Viktor je bil star 15 let, France pa 14 in sta bila naročnika »Orliča« od l. 1921.

Kako zelo radi smo jih imeli, je pričal veličastni pogreb, katerega se je udeležila velikanska množica ljudi. Krste Viktorja in Franceta so nosili Orli. Pred krstami so nesle deklice tri vence, enega pa Orliča, ki so mu ga sami poklonili kot zadnji pozdrav. Ob vsaki krsti sta nosila po dva Orliča goreče sveče. Špalir je delala četa 10 Orlov in 26 naraščajnikov.

Ko se je žalostni sprevod začel pomikati, ni ostalo nobeno oko suho. V cerkvi so bile tri sv. maše obenem. Pri glavnem oltarju sta stregla dva Orla, pri stranskem Orliča.

Položili so vaju v jamo, draga bratca, vajine duše pa se vesele v nebesih ob Mariji in vajinih vzornikih sv. Alojziju in sv. Stanislavu, uživajoč največjo srečo: Boga.

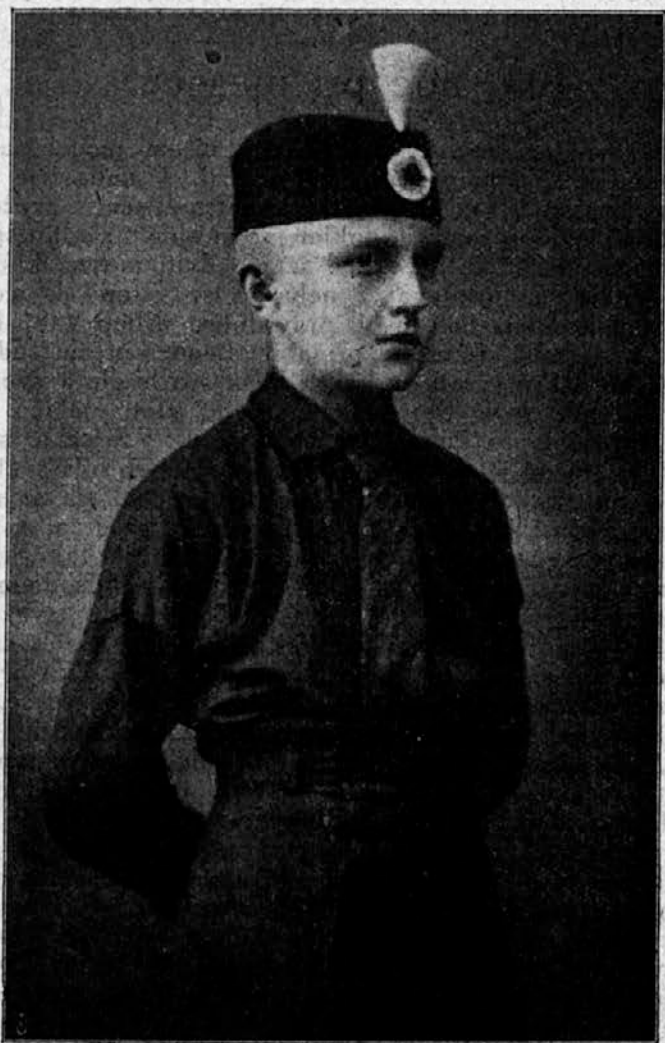
O, Viktor, poplačane so ti stopinje, ko si hodil do zadnjega dne ministrirati; dan ti je počitek za jutranje ure, ko si moral zgodaj vstajati, da si stregel pri najsvetejši daritvi. Zadnji dan si imel milost, da si bil navzoč pri sv. maši.

In ti, France, si gotovo okrašen s šmarnicami, katere si tako rad trgjal meseca majnika in krasil vsako jutro šmarničen oltar. Videl sem te, sleherni jutro si prihajal k majniški Kraljici. Pač ti je prišla Ona smehljaje nasproti in te peljala k Bogu.

Naj vama sveti večna luč!

»Ne veste ne ure ne dneva« — zato bodite pripravljeni Orliča in Orličice! Kadar Vas pokliče Gospod, naš večni Sodnik, tedaj naj bi bilo Vaše krepostno orlovsko življenje tisti biser, ki ga bi vzljubil Gospod!

V RIM.

Dne 1. septembra 1926 se bo odpeljal poseben orlovski vlak na mednarodne katoliške telovadne tekme v Rim. Koliko Orličev bi rado pohitelo s temi srečniki, pa Rim je daleč. — Vendar Orliča ne bodo brez zastopnika. Lansko leto je bil Mirko, letos pa Lojzek Dežman iz Radovljice. Ali ga vidite vnetega Orliča, ki bo ponese! Vaš kraj, Vašo vdanost do sv. očeta, Vašo ljubezen do orlovstva v Rim, v srce katoličanstva.

Letos gre samo eden v tujino, a ne bodo potekla leta, ko bomo lahko poslali četo Orličev k bratom Čehom. Dnevi našega vstajenja, naše zmage so blizu. Zato pokonci glave — Orlič! A.

Eno noč pri mesecu.

Lepa poletna noč je bila. Dolgo nisem mogel zaspati. Skozi okno je sijal mesec in se mi smejal. V daljavi je sviral žabji koncert, sredi vasi so peli fantje. Strmel sem v zvezdno nebo, štel zvezde in sanjaril, dokler me ni objelo sladko spanje.

Sanjal sem čudne, prečudne sanje. Zvití mesec, ki se mi je prej smejal, je priplaval z neba in se vstopil k mojemu oknu. Imel je polna lica in bil prav dobre volje. Vabil me je toliko časa k sebi, da me je privabil. Lepo sem mu sedel na rame, ga objel krog vratu in kakor blisk sva hitela k zvezdam. Kmalu sva bila gori. Stopila sva v lepo, zlato palačo, ki je bila še mnogo lepša kakor Alenčičin grad. Vse se je svetilo in bleščalo, da mi je vid jemalo. Tla v palači so bila svetla ko luč in gladka kakor zrcalo. Močno sem se bal, da se mi ne spotakne. Počasi sem koračil za mesecem in ga držal za roko. Šla sva skozi več soban in prišla v eno, ki je bila tako krasna, da vam ne morem povedati. Sredi tega raja je bila diamantna miza in okoli nje več stolov. Bila sva trudna in sva sedla. Mesec je plosknil z rokami, priskakljali so lepi palčki in vile in prinesli večerjo. Miza je bila kmalu obložena z jedili, ki jih razen mene in tistih, ki so že gostovali pri g. mescu še nihče ni videl in jedel. Lačna sva bila in večerja nama je prav dobro teknila. Ko sva se nasitila, se je obrisal mesec pod nosom, vstal in privlekel iz velike zlate omare čuden stroj in nato sva oba odšla iz sobe in palače. Stopila sva na griček, ki se je dvigal blizu gradu. Mesec je postavil čudno stvar na tla in gledal skozi njo — bil je namreč daljnogled — na zemljo, jaz pa sem legel na skalo in premišljal, kako bom spet prišel na zemljo. Dolgo sem premišljeval, a končno sem se naveličal. Če sem prišel gor, bom tudi dol! Saj gre dol še rajši ko gor. Še mnogo, mnogo drugega mi je takrat blodilo po glavi, dokler se nisem začel dolgočasiti. Tudi jaz bi rad pogledal skozi kukalo, da bi videl zemljo, ki je spala pod nami, a nisem si upal tega povedati mescu. Ta pa je gotovo uganil moje misli in me ogovoril:

»Dečko, ali bi rad videl, kaj delajo sedaj ljudje na zemlji?«

Srce mi je poskočilo od veselja, tako sem bil vzradoščen, da nisem mogel odgovoriti. Toda, ko je moj gostitelj odstopil od daljnogleda, sem pristopil jaz. Pogledal sem — in čudo... Čudotvorni aparat iz meščevega kraljestva mi je pokazal vse tako natančno, da sem se skoraj zadavil od začudenja. Nisem videl le vasi in mest, ne le streh in dimnikov, ampak tudi skozi strehe v sobe.

Videl sem nešteto »Orličev«, ki so spali in usteca so se jim smeja'a, videl sem otroke, ki so sanjali o konjičkih in vo-

zičkih, videl stare skopuhe, ki so šteli denar, videl sem sploh toliko, da ne morem povedati. Bil sem v Ameriki — v Chicagu sem videl presvitlega škofa ljubljanskega in našega prijatelja br. Nardžiča — v Afriki, Aziji, bil v cvetoči Italiji, obiskal slavni Rim, videl sv. očeta, ki je klečal v svoji sobici v palači Vatikana in molil za svoje ljudstvo, bil sem tudi v Belgradu in sem videl prestolonaslednika Petra v slovenski narodni noši, bil na Triglavu in Bog vedi kje še. Najrajši sem se mudil v naši lepi Sloveniji. Moj pogled je pohitel v belo Ljubljano. In veste koga sem tam videl? Kaj pravite? Samega br. Anteja. Sedel je pri pisalniku in urejeval »Orliča«. Dobre volje je bil, gotovo je prebiral pisma, ki jih je dobil v veselo pošto. No pri taki stvari se človek mora smejati. Kajti v vsakem pismu se pisec tako rad pohvali. N. pr. Orlič Jakec je takole končal svoje pisanje: »Jaz sem priden. Bog živi!«

Poiskal sem tudi našo hišo. Težko sem jo našel. Kako sem se smejal Perunu, ki je lajal pod mojim oknom nad mescem in je bil neutolažljiv. Jaz sem spal in sem z glavo zlezal v vznožje in sem bil z nogami po posteljni končnici, da sem se samemu sebi zasmilil.

Še dolgo časa bi bil gledal skozi daljnogled, toda zgodilo se je zopet nekaj čudnega. Ko sem za hip prenehal gledati in sem obrnil oči proč od daljnogleda, je zagrmelo, postala je grozna tema in čutil sem, da padam. Mesca ni bilo nikjer, daljnogled je izginil, jaz sem pa padal, dolgo padal, dokler nisem priletel na tla. Mislil sem, da sem mrtev, a ni bilo nič hudega. Ko sem se zbudil, sem videl, da nisem padel z mesca, ampak — s postelje.

Ivan Langerholc:

Pisatelj hočeš biti?

Dovoljeno in nedovoljeno.

(Konec.)

Odpriva, prijatelj, »Vrtec« l. 52. str. 92. Tam bereš popis izleta na Ratitovec. Poslušaj!

Že dolgo časa nas je izzival plešasti Ratitovec, velikan selške doline. Že dolgo časa se nam je posmehoval, zlasti odkar je Italijan sedel na njegov tilnik. Mi pa smo ga gledali iz daljave, gledali njegove robove in pečine, pa smo se ga skoraj bali...

In prišel je dan, ko smo rekli: »Na Ratitovec pojdemo! Kdo bo šel?«

Ob štirih zjutraj smo odrinili na pot. Tisto uro je pa nekaj otrok doma pod odejo točilo bridke solze, ker niso smeli z nami. No, pa je že tako: Odreci si! Že v zorni mladosti se je treba privaditi zatajevanju itd. ...

Zdaj pa pogledjmo, kako popisuje nekdo v »Orliču« l. V., str. 35. svoj izlet na Krim. Gornji spis je izšel l. 1922., ta, ki zdaj pride, pa l. 1924.

»Že dolgo časa nas je izzival gosto zarasli Krim. Mnogokrat se nam je posmeoval. Mi smo ga pa gledali iz daljave, pa smo se ga skoro bali. In prišel je dan, ko smo rekli: Na Krim pojdemo! Vzdignilo se nas je dobrih petindvajset...

Tisto uro pa je nekaj fantičev doma točilo bridke solze, ker niso smeli z nami. No, pa je že tako: Odreci se! Ze v zorni mladosti se je treba navaditi zatajevanju itd.«...

Prijatelji, kaj je to? Celi stavki enega spisa se dobesedno ali vsaj skoro dobesedno ujemajo s stavki drugega spisa. Prepisani so.

Prepisovanje je že v najnižjih razredih vsake osnovne šole strogo prepovedano in tudi kaznivo, zato ker je to neke vrste tatvina. Prav radi tega se tudi v pisateljskih vrstah ne sme ponavljati. Učiti se smeš od drugih pisateljev, a kar kratkotalo prepisovati: to pa ne gre. V mnogih državah imajo celo postave, po katerih tako ravnanje tudi kaznujejo. Med nami do pravde sicer ne bo prišlo, a prav je, da veste.

Kaj drugega pa je, če besede kakega znanega pesnika ali pisatelja navajamo ali kakor učeno pravimo »citiramo« v svojih spisih v ta namen, da svoje mnenje še bolj podpremo ali utemeljimo. Recimo za zgled, da bi ti napisal spis z naslovom »Zimski spomini«.

V tem spisu bi pisal tako-le;

»Tudi našega starega očeta ne smem pozabiti. Mi, mladi junaki, smo preživeli in presankali velik del dneva tam na klancu za vasjo. Naš očka pa so ležali za pečjo, gledali so skozi zadnje okno vrvenje in pehanje, padanje in vstajanje tam na klancu in — nikdar ne bom pozabil — kolikokrat sem jih videl, ko sem nagloma vstopil v hišo, da so si obrisali pekočo solzo v očesu in s pritajenim glasom so govorili: »Mladina, eh, mladina... Mi smo pa stari, stari... Kaj hočemo!«

Zdi se mi, da je pesnik Jenko imel prav našega starega očeta pred sabo, ko je peval:

»Starec gre iz gorke hiše,
in spomin se mu posili,
dni premišlja, ki so bili,
in na tihem solze briše.«

Vidiš dragi moj, to je pa vse nekaj drugega. To se pa ne pravi krasti.

Večkrat najdeš tudi v raznih knjigah ali časopisih pripisano opazko: »Ponatis razprav in člankov iz ...« je dovoljen samo z vednostjo in dovoljenjem uredništva (pisatelja) ter navedbo vira.« Iz takih knjig ali časopisov se posebno varuj krasti. Vselej pa, kadar kaj tujega citiraš, — zdaj že smem rabiti to besedo — povej, kje si to reč dobil. Potem se ti ni bati, da bi prišel na vislice.

V letošnjem »Orliču« je pa v 4. številki pripeljala br. Nardžičeva »Vesela pošta« pesemco v čast šolski tabli. Kar poiščite jo. Nekaj je že br. Nardžič odgovoril na tisto pesem. Ker se je v odgovoru zadel tudi ob moje ime, naj pa še jaz nekaj povem.

Dotična pesnica — Ang. Šimnovec — je prav gotovo prejbrala, kjerkoli že, tole:

Uganka.

Ob steni stojim, pa čakam kaj bo.
 Ko dečki in deklice odpojo,
 mož stopi predme, modro stoji,
 pa nekaj belega v rokah drži
 in nekaj rahlega v levi. Pa začne desnica
 in šviga in pleše po meni; levica
 pa gleda. Čez nekaj časa pa ona na delo!
 Po meni vsevprek drsa veselo
 ter gladi in lika me, da sem spet
 vsa lepa, kakor sem bila popred.
 Jaz vse to voljno trpim
 in molčim.
 Zdaj pa paglavček v klopi
 vstane in predme stopi
 in začne tudi tako —
 in prav tako.
 Vse bolj okorno, trdo,
 da mi je hudo.
 Z otroki je križ!
 Kdo sem! Le išči me, pa me dobiš!

Josip Stritar.

V pesnitvi »Šolska tabla« so pač druge besede, kakor jih ima Stritarjeva »Uganka«, a misli so iste. Iste misli z drugimi besedami pogrevati ni vredno pravega pesnika. Pa še eno: Šolska tabla gotovo ni prav hvaležen predmet za opevanje. Lotite se hvaležnejših!

Še na nekaj vas moram opozoriti. Pesništvo in pripovedništvo imenujemo s skupno besedo *leposlovje*. Naj bi leposlovje ostalo tudi res lepo slovlje!

Zato se pa varujte pri pisanju, da vam ne uide med svet kaj nedostojnega, umazanega. Če nedostojno govoriš, te sliši morebiti eden, dva, če kaj nedostojnega zapišeš, berejo tisoči, berejo še takrat, ko boš ti že davno v grobu.

Seveda pisatelji pišejo tudi o človeških slabostih. Poglej, kako to delajo! Kako popisuje dr. Detela lenuha šetina, pijanca Gašperja! Beri Milčinskega, ki popisuje slabo vzgojo polmestne mladine. Poglej Finžgarja in še druge.

Poglej in hodi po njihovih potih!

Pripomba uredništva: Zajemljivo literarno poučevanje gosp. pisatelja Langerholca sicer zaključujemo s to številko, a imamo še njegov krasen sestavek: »Kaj in kako naj pišem«, ki smo ga prihranili za prihodnje leto.

Vsem sotrudnikom, ki so se vsi brezplačno žrtvovali za »Orliča«, Bog plačaj! Ostanite zvesti vsi! — Ur. Ante. Vse sotrudnike »Orliča«, prosimo, da bi nam poslali prispevke do 15. avg. 1926 za prvo številko 7. letnika.

Kakšen bo „Orlič“ v letu 1926/27.

Samo eno morem reči: lep bo.

V sedmem letu bo dobil novo bleko: krasne platnice za celo leto skupaj — z mično sliko in vsaka številka bo imela novo naslovno sliko: Orlič in Orličica v vstajenju, ki jo je natisnil naš slikar P. Lacko.

Kaj bomo brali? Najlepše so pesmi. Kakor dehteče cvetke bodo posejane po »Orličevih« listih. Peli bodo: brat Trnovčan iz Glinc, br. Krizostom iz Rima, br. Evstahij iz Kamnika in br., br., br. — iz — koliko bo še novih, nepoznanih, najmlajših pesnikov.

Povesti — kdo ne bere rad lepih povesti? — bodo pisali br. Trnovčan, br. S. M., br. Janez; Iz Orličevega dnevnika, br. Š.; Iz življenja francoskega dečka Kojimò; obljubljeni sta dve igrici in mnogo drugega.

Potopis v sveto deželo in Egipt bo pisal g. Kristelj C.

Pisale bodo s. Nada, s. Vida, s. Anica in druge, da bo »Orlič« tudi »Orličica«; saj so Orličice najmarljivejše sotrudnice »vesele pošte«, ki jo bomo še bogateje vozili drugo leto.

Kako se bomo vzgajali? G. Iv. Langerholc Vas bo vodil po kraljestvu pisateljjevanja, pravilnega čitanja; g. prof. Pengov Vam bo razkrival skrivnosti narave; med. Kocijančič Vas bo zdravil, za dušo in srce pa bo skrbel Vaš urednik Ante, ki Vas očetovsko ljubi.

Najljubši pa Vam bo baš prijatelj in ljubljenec br. Nardžič iz Amerike. —

Prihodnje leto bo »Orlič« prinašal tudi članke o telovadbi in sploh tehnično izobrazbo za pravilno vzgojo telesa in za napredek v telovadbi. S tem bomo ustregli zlasti Mladcem.

Naročnina »Orliča« ostane kot lani — s to razliko, da naj v letu 1926/27 postane vsak Orlič in vsaka Orličica naročnik »Orliča«. Imena odsekov, pri katerih je ves naraščaj naročen na »Orliča«, bomo debelo natisnili v našem listu.

Na delo za »Orliča«!

Uredništvo in upravništvo.

ko se dela in pripravlja, vedno pa naj vlada duh božji v organizaciji in v dušah posameznikov. Bog živi! Ur.)

Orlovski stadion v Ljubljani. — Prišel sem nalašč v Ljubljano, da v dim orlovski nastop na stadionu 27. julija 1926. To vam je nekaj veličastnega to ogromno obzidje. Kako so plapolale trobojnice v kamenitih glavicah na zidu in mogočne zastave na drogovih na telovadišču. Godba je zaigrala in nepozabno lep prizor: kakor da se pripogiba klasje, zrelo žitno klasje v vetru, so se preko klanca vsipale vrste Orlov na telovadišče. Telovadba je bila lepa; najlepše seveda je telovadila rimska vrsta telovadcev po štirje na istih orodjih hkrati isto vajo. — Najlepše bo pa, kadar bomo imeli vsi Orličji iz cele Slovenije svoj nastop na stadionu, ki je naš ponos in delo in trud dobrih Slovencev.

Janko Zemljak iz Blok.

Marijanišče — Ljubljana. — Dovolite, da se tudi jaz v imenu vsega naraščajca enkrat oglasim v »Orliču«. Tudi pri nas se prav živahno zanimamo za »Orliča« in ga vedno nestrpno pričakujemo. Zelo nam pa tudi ugaja »Vesela pošta br. Nardžiča«, toda nikdar še nismo videli med to pošto kaj novic iz Marijanišča. Da pa ne bomo med poštarji v »Orliču« zadnji in najbolj revni z dopisi, sem se odločil, da se jaz enkrat v njem oglasim, kako se kaj pri nas počutimo.

Vseh naraščajnikov nas je 37, in sicer mladcev 17, naraščaja pa 20. Telovadbo imamo dvakrat na teden. Kako nestrpno jo vedno pričakujemo! Vsak naraščaj ima svojega vaditelja in tudi načelnika. Vsakih 14 dni imamo sestanke, na katerih je na sporedu nekaj deklamacij, nato pa je govor, v katerem nam gospodje prefekti ali kdo drugi odraslih dijakov vedno povedo kaj zanimivega in koristnega. Sedaj smo tudi vpeljali to, da ima še poleg glavnega govora tudi en naraščajnik kratek govor, da se vadimo v govorništvu. Tudi prireditve imamo večkrat. Posebno dobro je izpadla akademija na praznik Marijinega oznanjenja. Igrali smo tudi igro: »Orlič Pavlek«, ki je vsem ugajala. Tekme smo imeli 16. maja, ki so tudi zelo dobro uspele, in tudi upamo, da bomo morda celo med prvimi v Sloveniji. Koliko smo se pa tudi vedno trudili in delali! 30. maja smo pa imeli nastop skupno s člani, ki je tudi zelo dobro uspel. S tem nastopom smo pokazali, koliko smo se naučili v tem letu in s tem tudi zaključili letošnje organizacijsko delo, ker se bomo kmalu razšli domov na velike počitnice. Ko se bomo v jeseni vrnili s pomlajenimi silami, bomo nadaljevali letošnje delo. Bog živi!

Karlo Vojska — Orlič.

Vrhnika, 7. junija 1926. — Častiti g. Antel Imam Vam mnogo poročati. 10. aprila smo imeli mladci svoj občni zbor. Ugotovili smo, da se morajo razni nedostatki odpraviti. Ustanovili smo lastno čebelico, katere vodja sem jaz. 13. maja pa je priredila vsa orlovska družina javni nastop na našem letnem telovadišču v »farovski dolini«. Mladcev nas je nastopilo 9. Vadili smo sami proste vaje, z nižjim naraščajem pa vaje s palicami. Vsa prireditve se je lepo izvršila. Upamo, da nam bo ta prireditve pridobila nekaj novih članov. — Na binkoštni ponedeljek pa smo imeli tekmo. Bog živi!

Zalar Franc.

Čestitam k tako lepemu nastopu. Kako so izpadle tekme? Bog! — Ur.

Loče pri Poljanah. — Ločki Orličji smo se zbudili iz zimskega spanja ter pričeli z telovadbo, katero imamo vsako nedeljo. 2. maja smo napravili skupno z Orličicami izlet na bližnjo Ponkvo, kjer smo bili prijazno sprejeti od č. g. Časla, kateri so bili naš prejšnji voditelj. Tam smo telovadili, gojenke so pa nastopile s simboličnimi vajami. Gledalcev smo imeli veliko, ker tam še niso videli Orličev. Preživeli smo vesel dan, spominjali smo se vseh znancev in prijateljev, pa tudi Vas, ki nam tako lepo urejate našega »Orliča«. Če bi radi videli, kakšni smo, Vam pošljemo sliko; nas je 22 Orličev. Bog živi!

Franc Rezol — Orlič.

Seveda bi vas rad poznal. Kar pošljite mi jo in jo bom priobčil, ako ste zelo fejest fantje. Od vseh krajev prihajajo najboljša poročila o gibanju naraščajnikov. Le naprej, naprej neustrašeno. Nas je veliko! Bog živi! — Ur.

Dragi br. Antel — Prejmite najsrčnejši pozdrav od rovtarskih Orličev. Gotovo ste že mislili, da tukaj nas sploh nič ni. O, pa nas je precejšnje

številu. Na vseh koncih in krajih nas nadlegujejo z vsakovrstnimi rečmi, pa mi smo pravi junaki. Mi se ne bojimo nikogar. Vsi smo prijatelji med seboj. Nižjih naraščajnikov je 8, višjih pa 10. Jaz sem pri višjem naraščaju. Pozdravljeni bodite v imenu vseh Orličev. Milan Jurca.

Le pogumno naprej! — Ur.

Št. Ilj v Slov. gor. — Castiti g. Ante! Pišem Vam zopet kratko pisemce in Vam sporočim, da smo mi Orličiči še vsi zdravi in vedno hodimo k telovadbi. Telovadbo imamo vsako nedeljo po večernicah. Po telovadbi pa mečemo žogo. Včasih napravimo tudi kak majhen izlet. Pri nas imamo mnogo nasprotnikov zoper Orla, a mi se jih ne bojimo. — V imenu vseh Orličev Vas pozdravlja Mirko Pestiček, Orlič. Bog živil!

Ti si zvest dopisnik in vrl Orlič. — Žogo samo mečete, to me pa veseli, da je le ne brcate. Zadnjič se je dogodilo, da je neki fantič svojega tovariša pri nogometu brcnil z nogo v trebuh in bo težko kdaj ozdravil. Tako močan udarec je bil. Z rokami pa le — hazena se imenuje taka ročna igra z žogo. — Dobra stvar ima pa itak vedno največ nasprotnikov, pa tudi najbolj fejest fante. Kajne, Mirko?! Bog s teboj! — Ur.

Vojnik. — Prejmite iz dna srca prvi pozdrav vojniških Orličev. Tudi v Vojniku je že precej vkoreninjena ta poštena, miroljubna organizacija, čeprav se vanj zaganjajo vsakovrstni valovi. Ko bi bili Orličiči omahljivi, bi jih podrl prvi val, toda naše geslo je »vztrajnost«, kajti v vztrajnosti je napredek! — Orličiči pridno telovadimo, ker imamo dobrega in prijaznega vaditelja. — Končavam in Vas v imenu vseh Orličev krepko pozdravljam. Bog živil!

Joško Krulec in Franjo Samec.

To geslo sprejmite tudi drugi Orličiči in Orličice v svoj prapor. Ne gledati nazaj — naprej velja Vaš pogled. Čim težje je, tem krepkeje je treba prijeti in delati. Bog blagoslovi Vaše delo. — Ur.

Domžale. — Prečastiti g. Ante! V Orliču čitam dopise iz vseh krajev. Zato sem se tudi jaz namenil, čeprav sem še majhen, da Vam povem, kako se imamo domžalski Orličiči. Naraščajnikov nas je 30, ki smo vsi zelo vneti za telovadbo in orlovska načela. Ob orlovskih praznikih pristopamo vsi, kar nas je v naših vrstah, k sv. zakramentom. Gospoda vaditelja imamo vsi zelo radi in ga spoštujemo, kajti on se trudi z nami, da nas nauči mnogo lepega in dobrega. Komaj že čakamo, da bi prišli poletni dnevi, ko bomo hodili k nastopnim nastopom. — Ob koncu mojega pisanja Vas lepo pozdravljam in Vam kličem krepak orlovski pozdrav. Bog živil!

Dragec Brojan, naraščajnik.

Tončka Pucihar. — Tvoj opis izleta bom priobčil v prihodnji številki. — Ante.

R. Trnovčan. — Hvala za lepe prispevke. Ostanite »Orliču« zvesti. To je Vaše polje in ste pri Orličih najbolj priljubljeni. Čim izobraženejši boste, tem ljubši Vam bo »ta mali svet«. — Igrica mi bo zelo dobrodošla. Le opilite jo zelo in, če mogoče, jo enkrat na domačem odru preskusite. Zmožnosti imate, dramatika pa zahteva zelo veliko. Pričakujem do 15. avgusta. Ali ne? Bog živil! — Ur.

Marica Rezar in šefka Klokočovnik, Ponikva. Lep dopis sta mi poslali, pa malo preobširen in mi pišeta kar na obe strani, da nisem mogel dati v tisk. Pravilno je samo na eno stran. — Vidim pa, da ste se imele Orličice prav lepo v Ponikvi. Telovadni nastop zlasti Orličev in Orličičev povsod zelo ugaja. Seveda — nihče ne vidi in ne ve truda, ki ste ga imele s pripravami. Le tako naprej. Še poročajta! — Ur.

Prof. P. — »Kanačka« in druge Vaše lepe opise bom nadaljeval v prihodnjem letniku. Hvala! — Uredništvo.

»Orlič« izhaja vsak mesec. — List izdaja uprava »Mladosti« (dr. Stanko Žitko). — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina (VI. letnik) za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din na leto, za vse druge naročnike 12 Din. — Urednik: Fran Zabret. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.

